

Konvencija UN-a o pravima djeteta

Na jeziku bliskom djeci

„Prava“ su nešto što svako dijete treba imati ili smije učiniti. Ta su prava navedena u Konvenciji UN-a o pravima djeteta. Skoro svaka zemlja pristala je na njih. Sva su prava međusobno povezana i sva su jednako važna. Ponekad kada razmišljamo o pravima moramo razmisliti što je najbolje za djecu u nekoj situaciji, i što je presudno za život i zaštitu od patnje. Kako rasteš, imaš više odgovornosti u određivanju vlastitih izbora i provođenju svojih prava.

Članak 1.

Svatko mlađi od 18 godina ima ova prava.

Članak 2.

Svako dijete ima ova prava, bez obzira na to tko je, gdje živi, čime mu se roditelji bave, kojim jezikom govori, koje je vjere, je li dječak ili djevojčica, iz koje kulture potječe, ima li neku teškoću u razvoju, je li bogato ili siromašno. Niti prema jednom djetetu ne smije se postupati nepravedno iz bilo kojeg razloga.

Članak 3.

Svi odrasli trebaju postupati onako kako je najbolje za tebe. Kada odrasli donose odluke, trebaju misliti na to kako će njihove odluke utjecati na djecu.

Članak 4.

Država ima odgovornost osigurati zaštitu tvojih prava. Mora pomoći tvojoj obitelji da zaštiti tvoja prava i stvori okolinu u kojoj možeš rasti i razviti svoje potencijale.

Članak 5.

Tvoja obitelj ima odgovornost pomoći ti da naučiš ostarivati svoja prava te osigurati njihovu zaštitu.

Članak 6.

Imaš pravo na život.

Članak 7.

Imaš pravo na ime, a to treba biti službeno priznato od vlade. Imaš pravo na državljanstvo.

Članak 8.

Imaš pravo na identitet – službeni zapis tko jesi. Nitko ti to ne smije oduzeti.

Članak 9.

Imaš pravo živjeti sa svojim roditeljima/roditeljem, osim ako je to loše za tebe. Imaš pravo živjeti s obitelji koja se brine za tebe.

Članak 10.

Ako ne živiš u istoj zemlji kao tvoji roditelji, imate pravo biti zajedno na istome mjestu.

Članak 11.

Imaš pravo na zaštitu od otmice.

Članak 12.

Imaš pravo izraziti svoje mišljenje, a odrasli ga trebaju poslušati i ozbiljno razmotriti.

Članak 13.

Imaš pravo saznavati različite stvari i dijeliti svoje mišljenje s drugima, kroz priču, crtež, pisanje ili na bilo koji drugi način koji nije štetan ili uvredljiv za druge ljude.

Članak 14.

Imaš pravo izabrati vlastitu vjeroispovijest i vjerovanja. Roditelji ti trebaju pomoći odlučiti o onome što je ispravno, a što krivo, i što je najbolje za tebe.

Članak 15.

Imaš pravo izabrati svoje prijatelje, pridružiti se grupi ili okupiti grupu, dok god to ne šteti drugima.

Članak 16.

Imaš pravo na privatnost.

Članak 17.

Imaš pravo s radija, iz novina, knjiga, računala i drugih izvora saznati informacije koje su važne za tvoju dobrobit. Odrasli se trebaju pobrinuti da informacije koje dobivaš nisu štetne i pomoći ti u pronalaženju i razumijevanju informacija koje trebaš.

Članak 18.

Imaš pravo da te odgajaju tvoji roditelji (ako je moguće).

Članak 19.

Imaš pravo na zaštitu od nanošenja boli i lošeg postupanja, tjelesnog ili psihičkog.

Članak 20.

Imaš pravo na posebnu skrb i pomoć ako ne možeš živjeti sa svojim roditeljima.

Članak 21.

Imaš pravo na skrb i zaštitu ako si posvojen/a ili udomljen/a.

Članak 22.

Imaš pravo na posebnu zaštitu i pomoć ako si prognanik/ca (ako su te prisilili da napustiš svoj dom i živiš u drugoj zemlji), kao i sva prava iz ove Konvencije.

Članak 23.

Ako imaš neku teškoću u razvoju, imaš pravo na obrazovanje uz dodatnu podršku i skrb, kao i sva prava iz ove Konvencije, tako da možeš živjeti punim životom.

Članak 24.

Imaš pravo na najbolju moguću zdravstvenu skrb, ispravnu vodu za piće, kvalitetnu hranu, čistu i sigurnu okolinu i na informacije koje će ti pomoći da budeš zdrav/a i zdravo rasteš.

Članak 25.

Ako živiš pod udomiteljskom skrbi ili u nekoj drugoj situaciji daleko od doma, imaš pravo na to da netko redovito pregledava uvjete u kojima živiš kako bi se vidjelo jesu li oni za tebe najprikladniji.

Članak 26.

Imaš pravo na pomoć od države ako živiš u siromaštvu ili si u nevolji.

Članak 27.

Imaš pravo na hranu, odjeću, sigurno mjesto za život i zadovoljenje svojih osnovnih potreba. Ne smije ti biti onemogućeno raditi većinu onoga što druga djeca mogu.

Članak 28.

Imaš pravo na kvalitetno obrazovanje. Svi te trebaju ohrabrivati na pohađanje škole do najvišeg stupnja koji možeš postići.

Članak 29.

Tvoje obrazovanje treba ti pomoći u korištenju i razvijanju vlastitih darovitosti i sposobnosti. Ono ti također treba pomoći da naučiš živjeti u miru, štititi okoliš i poštovati druge ljude.

Članak 30.

Imaš pravo na svoju vlastitu kulturu, jezik i vjeroispovijest – ili neke druge koje izabereš. Manjine i starosjedilačke skupine trebaju posebnu zaštitu ovoga prava.

Članak 31.

Imaš pravo na igru i odmor.

Članak 32.

Imaš pravo na zaštitu od rada koji ti šteti te je loš za tvoje zdravlje i obrazovanje. Ako radiš, imaš pravo biti na sigurnom i dobiti odgovarajuću plaću.

Članak 33.

Imaš pravo na zaštitu od štetnih lijekova i droga te trgovine drogom.

Članak 34.

Imaš pravo na zaštitu od seksualnog zlostavljanja.

Članak 35.

Nitko nema pravo oteti te ili prodati.

Članak 36.

Imaš pravo na zaštitu od bilo koje vrste izrabljivanja (iskorištavanja).

Članak 37.

Nikome nije dopušteno kažnjavati te na okrutan ili štetan način.

Članak 38.

Imaš pravo na zaštitu od rata i život u miru. Djeca mlađa od 15 godina ne smiju biti natjerana da idu u vojsku ili sudjeluju u ratu.

Članak 39.

Imaš pravo na pomoć ako su te ozlijedili, zanemarivali ili je netko loše postupao s tobom.

Članak 40.

Imaš pravo na pravnu pomoć i pravedno postupanje u pravosudnom sustavu koji treba poštovati tvoja prava.

Članak 41.

Ako zakoni tvoje zemlje bolje štite tvoja prava nego članci u ovoj Konvenciji, ti se zakoni trebaju primijeniti.

Članak 42.

Imaš pravo znati svoja prava! Odrasli trebaju znati za ova prava i pomoći i tebi da saznaš za njih.

Članci 43. do 54.

Ovi članci objašnjavaju kako će vlade i međunarodne organizacije poput UNICEF-a raditi kako bi osigurale zaštitu djece kroz njihova prava.

Izvor:

The Child Rights Information Network "Child Friendly Summary of the Convention on the Rights of the Child".

Prijevod:

Ivana Rončević